

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Τό σημείωμα τούτο έχει βασικά τήν αίτια του στήν έπικρατική άφορημή μιάς έλευσιών με τό πρόσθετο τοπικό της ένδιαφέρον και λιγώτερο στήν ούσιαστική προτίμησή του θέματος. Όχι γιατί ή μορφή και τό έργο του Σπυρίδωνα Βασιλειάδη (1845—1874) δέν άξιζούν μιά τέτοια προτίμησι, αλλά κυρίως γιατί τό ένδιαφέρον του ποιητικού κλίματος που αντιπροσωπεύουν έχει πρό πολλού ξεπεραστεί. Ή χρονική του έμβέβεια δέν ξεπερνάει τά μέσα της δόξης δεκαετίας του περασμένου αιώνα, γιά νά μείνει τελικά χωρίς τόν ποικιλικό σύνδεσμο με τή μεταγενέστερη κυριαρχία του δημοτικού γλωσσικού στοιχείου στά ποιητικά μας πράγματα.

Γενικά τά όψημα παραπλαστήματα του γαλλικού ρομαντισμού στήν Ελλάδα του 1860—1880 είναι ένα θέμα με έξαντλημένη μιά άχτινοβολία και με μουσικακό μόνο ένδιαφέρον. Ή άνάγνωσις ενός καθαρευουσιάνου στιχοτυγμάτος σήμερα—έκτός ίσως από μερικά γλωσσικά λεπτοτυγμάτα του Καραουσούτα—άν δέν υποβιβάζει τή στάθμη τών έντιπώσεων σε έπιπεδα ήλαρότητας, όποσδήποτε δέν μπορεί ν' άποσπάσει ούτε ίχνος άποδοχής.

Όμως από καθαρά γραμματολογική άποψη ή ποίηση εκείνη, όπου δέν ξεπέταται στήν εύκολή στιχοπλοκή ή τή οητοική αισθηματολογία, δέν παύει νά έχει τό δικό της ποιητικό «στίγμα». Κάτω άπ' τό ψυχρό περίβλημα μιάς έπιπλαστης γλώσσας εύκολα κανείς μαντεύει τήν ύπαρξη ενός λυρικού υπεδάφους άνεπιτάλλετου. Στήν περίπτωση του Βασιλειάδη άρχουν κάποιες άξιόλογες στίχοι (π.χ. και τών πόθων εύδης βορράς παιανίζεις), γιά

νά καταδείξουν πόση λυρική άντότητα θ' άποχταθεί τό έργο του άν ήταν διαφοροτικό ή γλωσσικός και ποιητικός προσανατολισμός του. Μισραία και ή μελέτη τών ποιητικών του δραμάτων περιφρονείται σε μιά κριτική άντιπαση καθαρά φιλολογική, όφου είναι τόσο άσκολο νά ούξει κανείς φώς στή σκηνακή και δραματογενική άξία ενός έργου, που ή ίσα ή πλαστότητα της γλώσσας του τό έχει καταδικάσει. Όποσδήποτε ή «Γαλιτιάς» του, τόσο σάν θεατρογράφημα όσο και σάν ποιητικό σήθημα, διασώζει πολλά θετικά στοιχεία, άπ' τή γραφικότητα ώς τήν πηγαία έκφωσις της δραματικής κορφέωσης.

Πέφ' άπ' αυτά, καμιά έπικρατική διάθεση δέν βόταν φρόνημα ν' άρνηθεί στον Βασιλειάδη τόν τίτλο του σημαντικου ποιητή, στά μέτρα ίσως που ένας ποιητής του δικου έκφοστικού ήθους και έπιπέδου μπορεί νά θεωρηθή σημαντικός. Καί τουλάχιστον εδώ, στή πόλη που γεννήθηκε, δέν βόλπορε νά περάσει τελείως άπαρατήρητη ή συμπλήρωση έκπύ χρόνων άπ' τόν θάνατό του. Όσο α άν τό έργο του ελάχιστα μακροί νά έπιτηρηθή σήμερι, ο Βασιλειάδης θ' άντιπροσωπεύει πάντα ένα κομμάτι—τό διαλεχτικότερο—της πατριαις πνευματικής γενιάς του 1870, της γενιάς του Παναγιώτη Σινωδουκού, του Θέμου Άντισ, του Ε. Ίατριδου. Ίσως ή άποκλιτική άπίστωσις του άθηναϊκού ψευτορομαντισμού νά μην του επέτρεψε ν' άνοιχτεί σε φιλοτέρετες και σανάμα μιά θετικους στόχους. Μαζί κ' ή θάνατος.

Άντώνης Έλευθεριώτης

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

* Κυκλοφόρησε σε δεύτερη έκδοση από τό Ίνστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών του Άνεπιστημίου Θεσσαλονίκης ή ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΡΙΚΗ του ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ, συγχρονισμένη και συμπληρωμένη με πίνακες κι ένδιαφέρουσες προσθήκες. Τό έργο είναι βασικό γιά τήν νεοελληνική μετρική, διαλεγμένο μάλιστα πρό τό άλλο έκείνο του Άλ. Βουτιερδου (αυτό, έχει έκδοθεί άραγε σε νέα έκδοσι);

* Ο ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ—Συμβολή στή ζωή και στό έργο του (Άθήνα, Πρόσπερος, 1974) του ΤΑΣΟΥ ΚΟΡΦΗ είναι μιά έργασια σημαντική, ούσιαστική συμβολή στή μελέτη τών πολλών κεντρικών χρόνων της λογοτεχνίας μας. Άπαιτήθηκε μάχος γιά νά βγει τίςρα αυτό τό βιβλίο, που δίνει κείμενα σκόρπια ενός ποιητή ό-κι πολύ γνωστού, που όμως ο Κόρφης (μελετητής εδώ της λογοτεχνίας του μεσοπολέμου) μάς δείχνει πώς πρέπει νά τόν μελετήσουμε έξετάζοντας τήν ποιητή του σάν ριζικής σημασίας γιά τή νεώτερη, σύγχρονη ποίηση. Ξεκινών-

τας άπ' τήν πιο γνώρια πνευματική διάθεση («... από ένα άίσθημα εύδονης γιά τους ποιητές αυτούς που σκόρπισαν σπάταλο ήρι και ζωή και χάθηκαν») ο Τάσος Κόρφης μάς έδωσε κείμενα και πληροφορίες γιά τό πιο δύσκολο χρόνο του Ρ. Φιλύρα σ' ένα βιβλίο (υπεύθυνο, συγκροτημένο, όπου οπραγμάτιση) δίεται σάν άνδρωπος ζωντανός— γιά νά παίξει τό ρόλο που του άρμόζει στή πνευματικά μας πράγματα. Κι έτσι ο Τάσος Κόρφης, ποιητής γνωστός και πεζογράφος, μ' αυτό τό βιβλίο του (όχι τό μόνο του κόλας αυτού του είδους) μάς δείχνει, και σιμό και καθαρά, πώς ή προσωπική μας πνευματική ζωή μάς φέρνει υπεύθυνους, χρεωμένους κοντά σ' αυτούς τους άνθρώπους που μάς μιλάνε με τό έργο τους, και πώς κάνουμε πραγματική, άληθινή τή δική μας πνευματικότητα στή στο δαυρό που έξοφλοουμε αυτό μας τή χρέος.

* ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ του ΤΑΣΟΥ ΚΟΡΦΗ και τό ΣΤΙΧΑΚΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

του ΝΤΙΝΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ (Θεσσαλονίκη 1973, ανάτυπο από τη «Διαγώνισ» αρ. 5) δίνουν ύλικό πολύ ενδιαφέρον για το μελετητή του δημοτικού τραγουδιού και μερικά δίστιχα σπουδαία:

—“Όπως του μαχαιριού ό θυμός κομμάται στο

Βηκάρι,
Έτσι θ' αναπαυτώ κι έγώ μαζί σου στο
κλινάρι.

—Στήν πύλη φύλαγα σκοπός, πέρασαν δυό

πουλάκια
τό 'να μου είπε «Έχε γειά» και τ' άλλο «δυό
χρονάκια».

* Τό «φυλλάδιο με πληροφορίες» για τό Νίκο Καχτίτση του ΗΑΙΑ Χ. ΠΑΓΙΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ είναι σύντομο (Ένα τυπογραφικό) αλλά επαρκέστατο για τό σκοπό του: «Αναφορές στο Έργο/του πεζογράφου/Νίκου Καχτίτση.—“Ητοι,φυλλάδιο με πληροφορίες και/παρατηρήσεις για τό κείμενα/του ιδιότυπου μεταπολεμικού/λογοτέχνη μας./γραφήν προς χρήση/των νεωτέρων, ίδια, άναγνωστών/και εκδοθέν, μήμηξής χάριν./έν Άθήναις,/τήν 25ην Μαΐου 1974./έπί τής συμπληρώσεως τετραετίας/άπό του άδοκώτου θανάτου του»: “Ένας φίλος για τό σημαντικό λογοτέχνη μας, με τό Έργο του όποιου η ΥΔΡΙΑ συνδέθηκε άπ' τό προηγούμενο τέχνης της. Μιά εικόνα του Καχτίτση, στο στρατό, εΐχα άπό Ένα Μανιάτη, καθώς προχωρούσαμε προς τό Οΐτυλο: Ένας πολύ εύαίσθητος άνθρωπος δοσμένος άπ' τόν τραχύ βουνήσιο. Θά τόν διαβάζουμε όλο και πιά πολύ τόν Καχτίτση.

* Ο ΔΕΞΙΟΣ ΠΝΕΥΜΟΝΑΣ και ΤΑ ΠΕΖΑ ΚΕΙΜΕΝΑ του ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΒΑΛΙΟΥΔΗ (Θεσσαλονίκη, 1974) είναι όπωσδήποτε διδύλο ένδιαφέρον. ‘Ο «Δεξιός πνεύμονας» είναι μία νουδέλλα πετυχημένα δοσμένη σε ψυχρό κλίμα, που φτάνει κάποτε, μ' αυτό τό ύφος, να γίνει έφιαλτική. Τά «Πεζά κείμενα», σαρανταπέντε κομμάτια, όλα σχεδόν συντομώτατα, μερικά λίγες μόνο γραμμές, πρωτότυπα γενικά, ποτέ πολύλογα, τά διαβάσεις μ' εύχαρίστηση. “Αν η γλώσσα ήταν πιά καλή, άν δε διαφανόνταν πολύ συχνά η πρόθεση καθώς παρασύρει τή φράση, τό διδύλο αυτό θά ήταν Ένα διδύλο - γεγονός. ‘Όπωσδήποτε όμως ό Στ. Βαλιούδης έδραζε άπ' τήν πικρή μας Έλληνική έμπειρία των τελευταίων χρόνων Ένα διδύλο γεμάτο, μία γνήσια κατάθεση εύθύνης και συνειδητής, ούσιαστικής ζωής Δίνουμε Ένα δείγμα άπ' τό διδύλο:

ΤΟ ΨΑΡΙ ΤΩΝ ΟΚΤΩ ΚΙΛΩΝ

‘Η δάρκα σκαμπάνεβαινε οάν καρυδόσσε-φλο, οι άνθρωποι κατάχλωμοι είχαν κρεμάσει τις έλπίδες τους στον ουρανό και τόν θαρκάρη, ό Περικλής Έπρωγε με τό μάτια τήν άντικρινή στεριά.

—Τί λές, θά κόφει;

—Μωρ' που θά πάει... “Ένα δυό μπόγια

ν' άνεθεί ό ήλιος θά τόν κόφει.

Κι όμως τό φάρμακα τέτοιους καιρούς γυ-

ρεύει να φτουρήσει. Λιθρίνια και σκαθάρια τόνα πίσω άπ' τ' άλλο, κάποτε δυό μαζί, Έρχονταν και στοιβάζονταν στα καλάθια τους. Μόνο του Περικλή η πετονιά άνέβαινε τις πιά πολλές φορές με φαγωμένα τά δολώματα.

—Με τό να πάρει κανείς Ένα καλάθι, πετονιές, δολώματα και ν' άνοιχτεί στο πέλαγο, δέν πιά να πεί πώς είναι και ψαράς... τόν δούλευαν.

“Όσο περνούσε η ώρα κι άνηφόριζεν ό ήλιος, τόσο λιγότευε η όρμη του άέρα και η σύχαζε η θάλασσα. Στις δέκα, όπως εΐχε προβλέψει ό θαρκάρης, εΐταν λάδι.

“Έδγαλαν τά σακκάκια τους και σκέπασαν τό κεφάλια με έφημερίδες.

Οι άλλοι ώς τήν ώρα εΐχαν πιάσει έξ μ' έφτά κιλά ό καθένας ένώ του Περικλή τό καλάθια δέν εΐχε μήτε τά μιά.

Μιά κι έστρωσε η θάλασσα, τεμπέλιαζε στο πόστο του ό θαρκάρης η άλεθε ψωμι κι έλιές και κάθε τόσο έριχνε κι Ένα πειραγμα τσουχτερό για να γλεντήσει τήν κακοτυχί του τελευταίου.

—“Άλλο τό φάρμακα στη θάλασσα κι άλλο στη στεριά... Καμπόσοι τά μπερδεύου “Η:

—Στά φάγαμε; Καλύτερο. Του χρόνου που θά ξαναρθεις θά τάβρεις μεγαλύτερα... Χασκογέλουσαν με τ' άσπεία του οι σύντροφοι ένώ ό Περικλής άνεθε τόνα τσιγάρο πίσω άπ' τ' άλλο.

—“Όταν γυρίσω σπίτι, συλλογίστηκε, θά κόφω όλα τά χειρόγραφα και δε θά ξανατιάσω τό μολόδι.

Κείνη τήν ώρα ίσα ίσα διάλεξε τό ψάρι των όχτώ κιλών και έχαψε τό δόλωμα.

“Όταν τό άνέδασε, κοίταξε περιπαιχτικά τους φαναρόνους που τόν δούλευαν, ακούπιασε τόν Ιδρώτα του και όποφάσισε να συνεχίσει τήν προσπάθεια.

* Καλή μουσική σε μπάζει στην ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗ (Άθήνα 1973) κι άπό κει και πέρα μ' εύχαρίστηση διαβάσεις αύτή τή συλλογή με τά ελεγχόμενα υπερρεαλιστικά στοιχεία, με τήν επηρεαματικότητα συχνά τής γραφής, με τήν όμορφιά που κάποτε σε φτάνει ξαφνικά («Εύφροσύνη χιονισού σε θάλλον στήθος θά σε πιά/σάν οι βυθιαί του άλλους στο αίμα σου άναδοσθήσουν», «Σε χρυσοσφυγίες περπάτησαν λευκοστράγαλοι», «Νά! Ξέρω όλα σου τά μυστικά, να τά μιλω στα μάτια σου όσα λισπάρια θέ μου κι άγάπες θά γείρω στις θάλασσες»). Είναι Ένα διδύλο καλοδεμένο, δέντρο με κλαδιά πράσινα και γρά, όπου μπορούν να κάτσουν πουλιά (—πάλι στη μνήμη ό Σολωμός!), διδύλο πολύ ένδιαφέρον, που προσωπικά τό διάδασμα του τό χάριεκα. “Έχει γλώσσα ό Γεώργιος Καραβασίλης κι ός περνάει άπ' τή λειψμαγία, τό ψηφιδωμά των λέξεων, τις έντονες αλλαγές μουσικού ύφους.

Πριν γνωριστήκαμε απ' τὸ πρὶν
δὲ χωριστήκαμε
ἐμίσησε καὶ ξαναγαπηθήκαμε.
Μὴ μὲ λησμονεῖ.

Μένει δέβαια τὸ ἴχθος τῆς σπουδῆς, τῆς
προσεγμένης ἐκλογῆς, δὲν κυλάει ἡ γλώσσα
δοσὶν θὰ ἤθελε ὁ ποιητὴς, ὅμως γερὴ ποίηση
εἶναι κιόλας δική του: «Αἰῶνες ἔπινα στὸν
"Ἦπνο τοῦ Ἰοκίου τοῦ ρίγος», κατορθώνει τέ-
χνη αὐθεντική: «Μαζέψτε με."/Ἐμείνα/μιά
πολυκατοικία,/ἔνα χέρι».

Μὲ δύο λόγια, ἡ «Καλλιέργεια τοῦ αἵμα-
τος» εἶναι ἓνα βιβλίο γιὰ πολὺ διάβασμα, ποὺ
γίνεται ἀναγκαστικὸ καθὼς δλέπεις καὶ περ-
νᾶς τὶς ἀδυναμίες τοῦ. Δίνουμε, μὲ πολλὴ
εὐχαρίστηση, μερικὰ δείγματα ἀπὸ τὴν «Καλ-
λιέργεια τοῦ αἵματος».

Ο ΟΡΓΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΟΣ

Σὰν ἀθῶο ποτάμι
νὰ εὐφραίνει τὴν ὑπόγεια γῆ
μὲ καφτερὰ ἐφηβία
σώματα, ποὺ περιπλανιέμαι
Τὸ Θεοὶ ἀνάδοντας λάδι
τὸ πρῶτο μου σπέρνοντας πάθος.

Στὴ μοναξιά τῆς πλημμύρας μας
μεθῶνε οἱ ἄλλοι ποτάμι
γιὰ σένα ὅμως καὶ γιὰ μένα ποῖος θεριστής.

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ

Στὴν ἑλῆνὰ τελείωσε σάρκα.
Τὸ πνεῦμα θυβίστη
στὴ νάρκη τοῦ μεσημεριοῦ
Βούλεται νὰ πλαγιάσει.

ΔΕΚΑΕΞΗ ΑΧΤΙΔΩΝ ΦΙΛΙΑΤΡΟ

Δεκάξη ἀχτίδων φιλιαντρὸ
τὸ σπῆθος
ὁ ἥλιος μελετοῦσε νὰ κατέβει,
τῆς θάλασσας νὰ λύσει τὴν κορδέλλα
στους γοφούς σου.

ΕΝ ΠΛΗΡΕΙ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑ

Ἐν πλήρει μεσημβρία
οἱ ὥραιοι, τ' ἀγάλματα καὶ ὁ χρόνος
ἀκίνητοι, ἀνίκητοι, αἰώνιοι
πάντα ἐπόμενοι, προηγούμενοι, τωρινοί,
ἴσως ποτὲ ἐλεύθεροι.

* Ὁ Λεωνίδας Χρηστάκης εἶναι δέβαια
σ' ὄλους λίγο-πολύ γνωστός: ταλμηρός, μα-
χητικός, πρωτότυπος, ἀλλὰ καὶ πολὺ ὀξὺς
κατὰ πάντων καὶ διὰ πάντα. Σίγουρα ὁ ἐπι-
θετικὸς τόνος κάνει καλὸ, πολὺ καλὸ, ἀρκεῖ νὰ
εἶναι δικαιολογημένος καὶ νὰ μὴν ὑπάρχει γιὰ
ἀλλότριους λόγους ἢ καὶ ἀπλῶς γιὰ νὰ κρα-
τιέται ἓνας κάποιος τόνος (δὲς, γιὰ παράδει-
γμα, Panderma, 8, Οἱ τίτλοι τῶν περιοδικῶν
— ὄλων τῶν περιοδικῶν). Ὅπως ὅποτε ὅμως
ἡ παρουσία τοῦ Λεωνίδα Χρηστάκη κι ὅσον
τὸν δοηθοῦν παράζει πολὺ καὶ βαθιὰ τὰ νε-
ρά, ὅλα τὰ νερά.

Ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τοῦ ὁ Λεωνίδας Χρη-

στάκης μᾶς ἐστειλε τὶς παρακάτω:

ΔΙΑΛΛΕΙΜΜΑ ἀριθ. 1, 2 καὶ 3, «150 ἡμέρη
ἐνημέρωση» γιὰ κάθε πνευματικὴ ἐκδήλωση.
Καλὴ ἰδέα καὶ καλὴ βουλή.

PANDERMA, ἀρ. 8, μὲ τὸν γραφικὸ, ὁ-
πιοσῆποτε, ὑπότιτλο: Παντὸς τέρμα ἢ παν-
τὸς δέρμα, χωρὶς νόημα, γιὰ μᾶς, ἀλλὰ θα-
μάσια δηλωτικὸ νόητο στὶς πνευματικὲς ἐκ-
δόσεις τοῦ Λ. Χρηστάκη, μὲ τὴν τόλμη κύριο
χαρακτηριστικὸ τους. Ἡ ποίηση τοῦ περιο-
δικοῦ ὄχι ἐνδιαφέρουσα, ἐνῶ ἄλλῃ ἢ ἄλλῃ
τοῦ γενικὰ ἐντυπωσιακὴ σημεῖωνοῦμε τὸ
«Τοῦ ἀπλιν τὸ Χαμίν» τοῦ Ἀλξενστάιν. Σί-
γουρα, τὸ «Panderma», μ' ἄλλῃ τὴν κρουνα-
λέα τοῦ δόθεσι ἐντυπωσιασμοῦ, τελικὰ... ἐν-
τυπωσιάζει.

Ὁ **ΜΙΚΡΟ-ΚΟΥΡΟΣ** ἀριθ. 1 δίνει ἓνα «ἐκ-
σελλήνικὸ ὀρθογραφικὸ λεξικὸ τῆς δημο-
κῆς», ἀντλημένο ἀπὸ τὴ «Νεοελληνικὴ Γραμ-
ματικὴ» τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, βουλεύ-
τοῦ Ἄγγ. Κασινῆ: παράδειγμα τοῦ ἐκδο-
τικοῦ δαμονίου τοῦ κ. Χρηστάκη.

Ἡ **BANANIA STOP** εἶναι ἓνα μονόφυλλο με-
νηρεστικὸ τοῦ «Panderma» καὶ τοῦ «Κούρου»,
μὲ μιὰ κουδέντα τοῦ Τάσου Φαλιγγιᾶ καὶ μιὰ
σελίδα ὀρθητικὰ λόγια τοῦ Λ. Χρηστάκη γιὰ
ὄλους καὶ γιὰ ὅλα—τολμηρὰ πάντα.

Ἄκαλοῦθοῦν ἑπτὰ «Κούροι»: Ἐξ ἀμερό-
ματα—ποιητικὲς συλλογὲς κι ἓνα ἀμερόμα
στὴ «γλυπτικὴ—ζωγραφικὴ—κεραμικὴ» τοῦ
Ἄντρια Γεωργαντοπούλου, γενικὰ ἐνδιαφέρ-
—ἀλλὰ, γι' αὐτὸ, παραιτούμαστε λόγω ἀνορ-
μοδιότητος.

Ὁ **ΚΟΥΡΟΣ 19** εἶναι τῆς ΕΛΕΝΑΣ ΣΤΡΙΓ-
ΓΑΡΗ: ὙΠὸ Τὸ ΦῶΣ ΤῶΝ ΠΡΟΒΟΛῶΝ.
Μίλησε γιὰ τὸν «Ἐλ. Στριγγάρη καὶ τὸν
«Ἀνάλυτο χᾶρος» τῆς στὴν προηγούμενη
ΥΔΡΙΑ, πολὺ πιὸ προχωρημένη δέβαια ποίη-
ση. Καὶ πάλι λοιπὸν διαδόσαμε εὐχάριστα τὴν
Ἐλενα Στριγγάρη γιὰ τὴ μουσικὴ τῆς ποὺ
δάνει μέτρο σὲ μιὰ ποίηση δυναμικὴ καὶ γε-
νικὰ ἤχηρῃ, ὥστε μέσα ἀπ' τὸ δάσανο τῆς
γραφῆς πάνω σ' ἓνα θέμα ποὺ πολὺ θὰ δου-
λευτεῖ (ὡσπου νὰ θυεῖ, ἴσως, ἓνας νέος Ἰο-
λεμίδης) ζεμένει — ἢ καὶ φτάνει — σὲ στίχους
πρὸ φυσικοῦ τῆς: «Ὀλόγγυμη μ' ὄγνὸ τὸ
μέτωπο—... μὲ τὰ χέρια στὰ πλευρὰ τοῦ ὄ-
γειοῦ—Πᾶρε με, πᾶρε με σοῦ λέω... Πᾶρε με
πίσω, πᾶρε με σοῦ λέω (ὥραία μουσικὴ ὁμο-
φότα εἰπωμένα λόγια, ποὺ δείχνουν κιόλας
τὸ δυναμισμό ποὺ τείνει στὴ γλωσσικὴ ἐκ-
τροπή) — Οἱ κινεζικὲς ποροελάνας γεμισμέ-
νες φακὲς — Καλόδεχτο αἰδοσιλιτικὸ γαῖ-
ρι μου! (ἀμση τᾶχα ἢ σχέση μὲ τὴ γλώ-
σα τοῦ δημοτικοῦ;) (καὶ ἀμσεύτατα: — Ἀ-
ναρωτιέμαι, ἀραγμένη στὸ σημεῖο διαχω-
ρισμοῦ τοῦ δασπου ἀπὸ τὸ μαῦρο...».

Πρέπει προσεκτικὰ νὰ περιμένουμε τί θὰ
πετύχει μιὰ ποιήτρια, γυναῖκα σὺν τὴν Ἐλε-
να Στριγγάρη.

* Ὁ **ΑΥΤΟΠΗΤΗΣ ΜΑΡΤΥΣ** τοῦ ΠΕΤΡΟΥ
Ι. ΒΑΒΑΛΗ εἶναι, τελικὰ, μιὰ ποίηση ρομαν-
τικὴ. Ἐκκινεῖ ἀπ' τὴν ἀναπόληση καὶ φτάνει

στην προτροπή, άρχισμένη με γνήσια διάθεση και πνευματική καθαρότητα και πάνω απ' όλα, με ψυχική ύγεια· εμπλέκεται όμως σε μία πολύλογη γραφή που την παιδεύει. Τα θέματα της είναι όλα όσα θα περίμενε κανείς και η ανάλογη επιτήδευση της γλώσσας (π.χ. έμφύλιο ένδυμα) ή αναμενόμενη, υπάρχει κι αυτή. Κι άς σημειώσουμε την κάποια περίεργη τάση για καθαρολογία της σημερινής ποίησης, που άκροβατεί μεταξύ Κάλθου, Καβάφη και Ύπερρεαλιστών. 'Απ' τα ποιήματα του Πέτρου Ι. Βάβαλη ξεχωρίζουν ίσως τα δύο τελευταία.

Κι ένα τυπικό δείγμα γραφής απ' το τρίτο ποίημα, «Πολύχρωμοι νεκροί».

Καινούργια μάτια ψάχνω νάδρω έντός μου
μάτια γεμάτα ρίγανη και μοσκολιθάνο
μάτι' άσπροθαλασσότικα χαρούμενα
μάτια χορτάτα από τό σήμερα
μάτια που βλέπουν τις μέρες τις αύριανές
χωρίς καμιά ανάμνηση νεκρών.

(Γιατί τάχα δεν ενδιαφέρεται πιά πολύ ό Βάβαλης για όσα τον πάνε στη «ρίγανη και ότό μοσκολιθάνο».)

* Στο ΑΡΝΑΚΙ ΑΣΠΡΟ ΚΑΙ ΠΑΧΥ... ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ΤΟΥ ΚΑΜΑΡΙ του ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΙΜΑΡΗ (σκανδαλιστική σύμπτωση στην ομοιοκαταληξία!) έχουμε ώκεανούς ποίησης κάτω από τίτλους με λατινικούς χαρακτήρες (γ.π. SOMA - ΜΥΚΟΣ), όπου μαζί με τό ελληνικά έρχονται άμερικάνικα και λίγα γαλλικά, και κάποτε, έλληνοαμερικάνικα και έλληνογαλλικά, σε μία ποίηση που έγραφε «έναν νέο Έλληνας ποιητής που γράφει όπως μιλάει», σύμφωνα με τον παρουσιαστή του Τάσο Παληρέα. Είναι όμως δύσκολο να καταλάβει κανείς γιατί ένα τέτοιο χαρακτηριστικό προβάλλεται σαν σημαντικό ή έστω ενδιαφέρον, αφού μόνο άσυγκράτητο λόγω σημαίνει, μία και δε βρισκόμαστε δυστυχώς στην ώραία έποχή να μιλάμε ποίηση. Σίγουρα όμως ό χαρακτηρισμός αυτός είναι σωστός, γιατί πραγματικά ό Σπύρος Μείμαρής γράφει άσυγκράτητα, και φτάνει να ξελληνίζει αθάνατα ξένες λέξεις. Νομίζω ότι ακριβώς αυτή ή άπόλυτη έλευθερία στη γλώσσα κάνει πολύ κακό σ' αυτά τα ποιήματα, πώς έτσι, αντί για έλευθερα καταντούν μάλλον νευρικές κραυγές. Ή ειλικρίνεια σαν πρόθεση είναι άναμφισβήτητη, και έρχεται μάλιστα από μία ζωή πλουσιώτατη σ' έμπειρίες κι από γνήσια ποιητική διάθεση. Στο μεγαλύτερο μέρος της συλλογής εύκολα άνιχνεύεις τό ίχνη της ποίησης. Όμως ή πλούσια ζωή συντρίβει αυτή την ποίηση που στηρίζεται στη γλωσσική άνεμελιά, λές και είναι και ή γλώσσα στη διάθεσή μας και στη διαχείρισή μας, λές και μπορούμε να πούμε τίποτα, άν δεν ζήσουμε γλώσσα. Με τό Μείμαρής τό αποτέλεσμα είναι ότι σπαράζεται ή ποίηση του και σ' άφήνει τελικά να δεις τό γνήσιο άνθρωπο, τον αυθεντικό άνθρωπο μέσα στις όδόνες μιας ζωής, που άλλίως του άξίζει— ή που άλλίως μπο-

ρεί να τή ζήσει. Γιατί, νομίζω, ό Σπύρος Μείμαρής έχει μέσα του δύναμη και άμορφία. Ένα μικρό δείγμα:

Τότε τρέχοντας στο δρόμο τόν άγαπητό,
σημαίει κουνώντας της ψυχής
άνέμια μπροστά σ' όλο τό κόσμο
κι έφτανα σπύτι τελείως έξαντλημένος σ' α-
λήθεια.

* ΟΙ ΦΟΡΜΕΣ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΕΗ είναι μία συλλογή πρωτολείων ποιημάτων, φιλόδοξη στα θέματα και στους σκοπούς, που πετυχαίνουν πιά πολύ όταν είναι σύνταμα, όπως γ.π. στα «χάι—κάι» του. Όμως ό Γ. Βέης έχει πολλή έμπιστοσύνη στον έαυτό του και δεν κρατάει μέτρο, καταλήγει λοιπόν σε κάτι τέτοια: «Τό πρώτο παιδί που θα σου πεί 'καλημέρα, 'ακότωσε τό: /Δέν θα σου/ξαναπέ ψέματα ποτέ πιά». Με τις πολλές του επιδράσεις, με την όρμητική του νεανική κριτική διάθεση, δύσκολα μπορεί να έλέγξει τό λόγο του. Θα του συνιστούσαμε να συγκεντρωθεί βλέποντας καλύτερα τό μικρό του ποιήματα: «Τι να 'ναι αυτό/πού ξαφνιασμένο τρέχει/μέσ' στα χέρια σου...» ή έστω: «Έδωχα πουλιά, /σπουγγίτια από σμάλτο/άνηραρισουν/σε κλώνο κυπαρισσιού,/στό φύλλα της έμπνευσης».

* Πολύ φιλόδοξος κι έπικαιρικός Ο ΑΡΘΟΥΡΟΣ της ΛΙΝΑΣ ΜΑΝΟΥ μόλις συγκρατείται άνάμεσα στη φιλοδοξία, στην κοριτοίστικη ποίηση και στην άναπτυσσόμενη μουσικότητα, που φέρνουν όλα μαζί γνήσιες νεανικές και θηλυκές έμπειρίες από μία ζωή σκληρότατη για όλους, και ξεχωριστά για τους νέους, που τόσο δυσκολεύει να καταλάβουμε πώς «κάνω ποίηση» σημαίνει μαζί «μαθαίνω γλώσσα». Ποιά ποίηση μπορεί να τό ξεπεράσει αυτό; Άλλά, πάλι και πώς μία νέα καρδιά να κρατηθεί, να συγκρατηθεί, χωρίς να θεωρήσει συγχρόνως πώς κάτι προδίδει ή πώς συμμιδάζεται; Κι όμως πόσο σπουδαίος συνδυασμός θα ήταν τό νατά με τή γλώσσα... Δίνω ένα κομμάτι, για τή μουσική του.

ΤΑ ΣΙΔΕΡΑ

Την είπαν φωνή/και δεν άκουσαν χτύπου/την είπαν θάνατο/και οδύσθηκε κάθε θανατικό τραγούδι/λίτρηση λυτεριά μου λύτρωση/με φώναξαν στρατιά/λίτρηση λυτεριά μου/με φώναξαν άπόξενο κυκλάμινο/κυκλάμινα στρατιά μου/κυκλάμινα σκλαδιά και λυτεριά μου...

* Φροντισμένο τύπωμα, ενδιαφέροντα σχέδια κι ένα ξυροφάκι προσαρμοσμένο πάνω απ' τό πρώτο ποίημα («Γιά να τελειώνουμε με τους μάρτυρες») πλασιόνομα τό λίγα και λιγότερα υπερρεαλιστικά ποιήματα της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΠΑΠΑΓΑΚΟΒΟΥ στο ΗΛΙΟΣ ΑΝΘΗΛΙΟΣ. Πρώτο έμφανές χαρακτηριστικό ή καθαρόλογη διάθεση, χωρίς όμως γνήσιο αποτέλεσμα σε καθαρή γλώσσα· κάποτε μάλιστα

ή επιτήδευση φτάνει σε άδξεία μετάφραση από γλώσσα μιλούμενη: «τό έξήλθεν εκ ταύτης...». Στα έρωτικά ποιήματα (τά πιά πολλά, και λίγο πολύ όλα) ή μεταφορά σε γραφή γλώσσα πρωταρχικών εμπειριών πετυχαίνει πολλά. Κι είναι αυτό ακριβώς που σε άναγκάζει πιά πολύ να γίνεις προσεκτικός· κι άκόμη κομμάτια καθαρού λόγου, όπως: άνοιγουν σε κλειστές πλατείες τα μαλλιά κι ίσως άκόμα κάτι σά σαπούι που γλιστράει όταν πλένεσαι σε στάσεις άσυνήθιστες.

Άπό δώ ξεκινήμενος μπορείς καθαρώτερα να δείς πόσα έπιτυγχάνει ή Κατερίνα Παπαϊακώβου στο δύσκολο θέμα της και πόσο γνήσια προσπαθεί να δώσει μιά ζωη έρωτική κι άγωνιστική μαζί.

Όμως μόνο αυτό μπορούμε να πιστοποιήσουμε: την προσπάθεια που κρατείται σοβαρή και μετρημένη προς μιά γλώσσα καλύτερη, πιά χορταστική.

Ένα άντιπροσωπευτικό δείγμα:

Στό παράθυρο κατέθηκαν μαύρα πανιά
δυο κρεφύδρες πιά γρήγορα από τό χρόνο
τους/έπέστρεψε στό λευκό τραπέζομάντηλο
μέ τις κάθυγοες ρόγες της/νά πιέσουν δυο
δυσσινιά κοράκια διάσκελα έπιστρακί-
σθη/μέχρις δτου ό ήλιος αϊμάσουσιν άνέθηκε
τεράστια τέλεια στά τραπέζνια της μάτια

*Τά ΑΧΑΪΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ «βιημνιαία έκδοσις του συλλόγου Πατρών Πρωτεύουσας Ό Πρωτόκλητος Άνδρέας Έδγαλαν προφανώς μόνο τό τεύχος που μς έστάλη, σε ώραίο χαρτί και προσεγμένο τύπωμα—και δυστυχώς τίποτα άλλο. Και μέ την ευκαιρία, ευχαριστώντας τον κ. Ν.Α. Στσιαινόπουλο για τό χάρη που άφαιρώνει μέ έπαινετικά σχόλια στους «Σύγχρονους Πατριούς ποιητές», διδύλο άνισο και ρητά φιλολογικό, θέλω και να σημειώσω την άμχανία μου για τον τρόπο που συνδέει ένα ολοφάνερο έρωτικό τραγούδι με... την Πάτρα.

Ευχόμαστε στό περιοδικό να συνεχίσει.

* Η «ΠΟΙΗΣΗ» είναι ένα «βιημνιαίο ποιητικό περιοδικό» σε μικρό σχήμα, όπου παρουσιάζονται (ανάμεσα στό Μαγιακόδοκω και τό Γκρέκωρ Κόρσο) ποίηση νέων, προφανώς, άνθρώπων' άνάμεσα τους ό γνωστός μας Άντ. Φωστήρης και κοντά λίγος Χριστιανόπουλος και μιά μελέτη της Ήντιθ Σίτγουελ για τό «Τί χρησιμεύει ή ποίηση». Τά δημοσιευόμενα ποιήματα είναι γενικά πρωτόδεια, έφηβικές κραυγές, ενώ ή άπαραίτητη μαχητικότητα, και ξέριξη που είναι, φέρνει μιά φρεσκάδα νεανική. Εύχες για πολλή ζωή.

ΤΑ ΛΑΘΗ ΤΗΣ «ΥΔΡΙΑΣ»

* Τό τελευταίο τεύχος της ΥΔΡΙΑΣ είναι δυστυχώς γεμάτο τυπογραφικά λάθη. Ποκίλες περιπέτειες μάς έμποδισαν να έλεγξουμε όπως έπρεπε τό τύπωμα. Άς μς συγχωρήσουν λοιπόν οι άναγνώστες μας κι άς σημειώσουν μερικά από τά λιγότερο χτυπητά λά-

θη: Στο συνοδευτικό του *Άρη Μπερλή, στην εισαγωγή, αντί: φέρεται, να διαβαστεί: δέν φέρεται — τό λάθη της «Μελέτης στο δεκαπεντασύλλαβο» (στό τύπωμα και στην όρθογραφία γενικά) είναι τόσο πολλά, που έγκαταλείπουμε την προσπάθεια: άς σημειώ-
σει όμως ό άναγνώστης στη σελ. 13 την Κολοβάλα για τους φυλανδικούς στίχους κι άς μείσως άποπάνω άς διορθώσει τό Β ελλοσσά σε Βολουσαπά—σελ. 48 αντί δίποτα, δίποτα—σελ. 57 στόν Πασχαλά, στίχος 6, τό ουστό: δέ γνώριζε τό τίποτε—σελ. 78, άς διορθωθεί: άρ. 1 Εύφ ράτη και άρ. 5 γυμνή/σελ. 98, τέταρτη γραμμή άπ' τό τέλος, στη Στριγγάρη, τό πώς να διαβαστεί πώς—Τέλος ζητάμε συγγνώμη άπ' τον κ. Βασ. Κε. Βάριο, που τό τυπογραφείο τον στράμψε μέσα στους νέους.

Έλπίζουμε πως δέν ξεχάσαμε να σημειώσουμε κάποιο σημαντικό λάθος.

ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΒΒΟΥΡΑΣ

Η ΥΔΡΙΑ θα παρουσιάζει άπ' αυτή η θέση Πατριούς λογοτέχνες από έκδοσις έργασίας τους ή και από χειρόγραφα: αυτό, νομίζουμε, θα βοηθήσει να ιδωθεί τό περιεχόμενο σωστότερα. Έχουν κιόλας παρουσιαστεί Τάκης Κατσηθανασίου κι ό Παναγιώτης Λογυπόπουλος, άπ' αυτούς που έφυγαν. Ό Άρης της Κάδουρας είναι από χρόνια γνωστό και στην Πάτρα κι άλλοι κι έχει σ' ένα βιβλίο άνεπτυγμένες λογοτεχνικές σχέσεις. Έχει κι άλλους: Α) Ποίηση: 1) Οίωμοι, 1959, 2) Άβρια, 1962 3) Άνδρέας Βεζάλ (πολυγραφημένο), 1964—8) Διηγήματα: Κάμα, 1964—Γ) Μελέτη: 'Ι. Π. Κουτσοχάρας, 1961. Παράμωτά του έχουν δημοσιευθεί στά περιοδικά Νέα Έστία, Ήπειρωτική Έστία, Μυρταίτη Ποιητική Άνθολογία, Πελακάν, Φυσιοκρατικός Κόσμος, Παρουσίαση και Ύδρια σται Σύγχρονους Πατριούς ποιητές (ΟΣΤΡΑΚ 3) και σ' έφημερίδες. Έχει για έκδοση πια ποιητική σύνθεση: «Η Περσεφόνη του Άνθρήπιου Μύθου» (άποσπάσματα, στους Ση χρονούς Πατριούς ποιητές). Τό πρώτο έπ' τό παρακάτω ποιήματα είναι από τους «Κουούς», τ' άλλα άπ' την «Άβρια».

Στωκρ. Α. Σκαρτί

ΚΑΤΙ

Θέλω να πάρω κάτι από τά χέρια σου
κάτι σαν κέντημα, σαν πέτρα, σά λουλούδι
τόσο άπαλό κι ώραίο, που να μοιάζει σά
και νάσαι άπέπιαχτο άπ' του χρόνου τ' έπι-
χνοί.

Νάσαι πλεγμένο, θέλω, από τά χέρια σου
νάσαι σαν κρέζμο άπ' τά δικά σου χείλη
κάτι σά δάκρυ άπ' τη χλωμήν εικόνα σου
κάτι θαμπό σά φλόγα από καντήλι.